

TEGYVUOJA DIDŽIOSIOS SPALIO SOCIALISTINĖS REVOLIUCIJOS XXXI METINĖS!

Visų šalių proletarai, vienykitės!

Stalino KELIU

Elia 3-ji metai

1948 metų
lapkričio 7 d.
sekmadienis
№ 101 (156)

Kaina 20 kp

„Revoliuciją įvykdė proletariatas, jis parodė didvyriškumą, jis liejo kraują, jis patraukė paskui save plačiausias dirbančiųjų ir vargingiausiųjų gyventojų mases...“

(V. I. LENINAS)

„Socialistinė santvarka, Spalio revoliucijos pagimdyta, davė mūsų liaudžiai ir mūsų armijai didžiąją ir nugalimą jėgą.“

(J. V. STALINAS)

LKP(b) Kupiškio apskrities komiteto ir Kupiškio apskrities vykdomojo komiteto organas

J. Daugirdas

LAPKRIČIO PAVASARIS

Kovų ugnyje ginklas užsigrūdino.
Liepsnojo Revoliucijos audra!
Jie plėšėsi iš jungo šaltą rudenį
Ir mirė, kad pleventų vėliava...

Jie grūmėsi basi, audrų šiurenami,
Tik nuoga bolševiko krūtine...
Su Leninu, pakilusi gyvenimui,
Nuvilnijo didvyriška karta!

Šiandien ruduo. Šiaurinis vėjas svilina.
Pageltę lapai krinta pamažu.
O mums diena ši neša laimės šilumą!
Ją šaukiame gražiausiu iš vardų!

Dainas dainuoja žemė prisikėlusi:
Sodybos, taigos, kalnai, fabrikai...
Pagerbę Tuos, kas krito, Spalio vėliavom,
Mes einame tarybiniais keliais.

Dainuoja liaudis rudens pavasarį.
Šaliutas aidai persunktas šlovės.
Šiandien visi: nuo plūgų, knygų, mašinų
Su meile draugą Staliną minės!

1946 m. lapkritis

Didžiąją šventę sutinkant

Prieš trisdešimt vienerius metus nuaidėjo „Auroros“ kreiserio šūviai pranešę pasauliui apie didžiausios iš visų buvusių pasaulyje revoliucijų pradžią. Kartu jie paskelbė ir tai, kad žmonijos istorijoje prasidėjo nauja era.

Trisdešimt vieneri metai skiria mus nuo tų istorinių dienų, kada, šauniai Lenino — Stalino partijai vadovaujant, Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos ugnyje mūsų šalyje gimė pirmoji pasaulyje tarybinė santvarka. Tuo pačiu buvo padarytas didžiausias posūkis pasaulio istorijoje — posūkis į socializmą, posūkis į visuomeninę santvarką, kurioje nėra išnaudojimo, kurioje panaikintos bet kokios galimybės vienam žmogui pasisavinti kito žmogaus darbo vaisius. Spalio revoliucijos ugnyje buvo pralaužta pirmoji spraga kapitalistinio pasaulio sienose.

Istoriniai trisdešimt vieneri metai, kurie praėjo nuo tų didžiųjų Spalio dienų, ryškiai parodė visai žmonijai milžinišką tos revoliucijos reikšmę.

Iš pagrindų pasikeitė mūsų šalies veidas. Iš atsilikusių agrarinės Rusijos iškilo galinga Tarybų Sąjunga, žengianti visos žmonijos priešakyje mokslo, meno, kultūros srityse. Visas pažangusis pasaulis su pagarba ir meile žiūri į mūsų tėvynę, kaip į pavyzdį ir keldamas žvaigždę viso pasaulio darbo žmonėms. Pažangiausia pasaulyje industrinė — kolektyvinių ūkių valstybė galingai ir nesulaukiamai žengia į komunizmo ateitį. Tie uždaviniai, kurie stovėjo pradžioje prieš jauną socialistinę valstybę kaip neįvykdoma svajonė, šiandien jau yra iškovota mūsų šalies darbininkų ir valstiečių, vadovaujamų plieninės bolševikų partijos.

Spalio revoliucija sukūrė nesugriaujamą Tarybų Sąjungos tautų draugystę. Broliška parama vienos tarybinės tautos kitai įgalino carizmo pavergtas tautas padaryti milžinišką šuolį į priekį. Broliškų tautų šeimoje, jausdami nuolatinę jų paramą, Tarybų Lietuvos darbininkai ir valstie-

čiai atkuria hitlerinių okupantų sugriautą savo kraštą, žengia į naujus mokslo ir kultūros laimėjimus visose gyvenimo srityse.

Puikiais pasiekimais patinka Tarybų Sąjungos darbo žmonės didžiąją šventę. Valstiečiai prieš laiką įvykdė ir viršijo grūdų ir kitų žemės ūkio produktų privalomųjų pristatymų planą. Šimtai respublikos žmonių spartuolių, įsijungę į socialistines lenktynes, įvykdė ir žymiai viršijo metines gamybos užduotis.

Šauniais laimėjimais Didįjį Spalį patinka ir Kupiškio apskrities dirbantieji. Vykdydami savo išpareigojimą sutvarkyti vokiškųjų barbarų sugriautų namų likučius Turgavietės aikštėje ir tuo padaryti miesto dirbantiesiems puikią poilsio vietą, miesto gyventojai ir apskrities darbo valstiečiai pakėlė iš vietos virš 3.500 kub. metrų žemės. Darbo žmonių prisiimtas išpareigojimas ištesėtas.

Apskrities darbininkų ir valstiečių vaikams yra visos

galimybės pasiekti mokslą. Gimnazijų skaičius apskrityje išaugo iki 5, su 1.606 mokiniais. Yra 8 progimnazijos. Plačiai išplėstas pradžios mokyklų tinklas. 66 klubai — skaityklos ir 6 bibliotekos duoda galimybę apskrities darbo valstiečiams kultūringai gyventi. Kinofilmas yra tankus svečias kaime. Išplėstas radio mazgo tinklas sujungia apskrities ir valsčių dirbančiuosius su plačiu pasauliu. Naujai įkurta su 40 lovų ligoninė, poliklinika, Rentgeno kabinetas, 5 ambulatorijos ir akušerių — felčerių punktai valsčiuose davė galimybę žymiai daugiau apsaugoti dirbančiųjų sveikatą.

Tai tik maža dalis tų laimėjimų, kurie yra pasiekti po vokiškųjų grobikų išvijo mo Kupiškio apskrityje. Kiekviena diena neša naujus laimėjimus, naują ir gražią ateitį plačiosios socializmo šalies dirbantiesiems.

Užtikrintai ir drąsiai žengia į savo skaisčią ateitį po Lenino — Stalino vėliava iš-

vaduotoji lietuvių tauta. Jos nebaugina jokie imperialistinių šakalų grasinimai. Tarybų Sąjunga su pasaulio demokratinėmis jėgomis turi pakankamai jėgų sutramdyti imperialistų agresivius planus.

Tarybų Lietuvos darbo žmonės jau ne kartą įrodė save aukštą politinį sąmoningumą. Jie įrodė jį kovodami prieš buržuazinę santvarką, vokiškuosius grobikus bei pasiaukojančiu darbu gimtojo krašto atstatymo baruose. Galime neabejoti, kad lietuvių tauta ir toliau nesvyruodama žengs į naujus darbo laimėjimus plačiuoju tarybinu keliu.

Mūsų valstybė — tai Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos kūdikis. Ją sukūrė, apgynė ir pastatė tarybinė liaudis. Lyg milžiniškas švyturys TSRS skleidžia šviesą visam pasauliui. Su Lenino — Stalino vėliava, didžiojo Stalino vadovaujami, mes žengiame į visišką komunizmo pergalę!

VIENINGO DARBO UGNINGA SROVE

1917

V. Barbašinas

SPALIO AUŠRA

Virš Rusijos skaidri aušra nušvito
Tų metų septynioliktą ugnį.
Šalin tironus! Už gražesnę rytą
Išlaužė liaudis plienines duris.

I laisvę Leninas kovos kelius parodė.
Jo žodžių liaudis niekad nepamirš.
Jo įkvėpta jinai baltagvardiečius puolė
Ir nebijojo už tėvynę mirti!

Šiandien pas mus dainas dainuoja žemė...
Gražesnės tu šalies neatrasi!
Nes niekad nebebus dangus aptemęs
Šeštojo pasaulio žydinčiojo daly.

Vilniaus „Spartos“ kojinių fabriko kolektyvas kovoja dėl penkmečio įvykdymo per ketverius metus. Fabrike jau 9 žmonės įvykdė penkmečio uždavinius. Nupelnę garbę turi stachanovinė - ketelininkė Tatjana Jegorovna Martinčeva, įvykdžiusi penkmečio uždavinį.
Nuotraukoje: stachanovinė T. J. Martinčeva.

Dirbu liaudžiai

Nors ir neseniai dirbu klubo - skaityklos vedėjo pareigose, tačiau jau šį tą nuveikiau. Kai stojau dirbti, klubo - skaityklą radau blogoje padėtyje. Ne tik jo patalpos buvo labai apleistos, bet ir pats darbas su apylinkės valstiečiais klube - skaitykloje nebuvo vedamas. Aš, jausdamas savo šventą pareigą darbo žmonėms, apleistą klubo - skaityklą ėmiau tvarkyti. Pirmiausia nusprendžiau klubo - skaityklos patalpas tinkamai apipavidalinti. Dirbau taip, kad jos taptų tikru kultūros centru kaime.

Klubo - skaityklos kambario vidų išpuošiau didžiųjų Tarybų Sąjungos vadų portretais, surištais su Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 31-siomis metinėmis. Iš Šimonių bibliotekos parsigabėčiau daugiau kaip 100 politinės, grožinės ir ūkinės literatūros knygų, kurias duodu skaityti apylinkės valstiečiams, valstiečių jaunimui ir kt. Gautus naujausius laikraščius gražiai sudėdau ant stalo. Dabar jau dažniau atsilanko apylinkės gyventojai, kurie linksmi praleidžia laiką daug jaunesniame ir gražesniame, kaip anksčiau buvo, kaimo kultūros židinyje, skaitydami tarybines knygas, laikraščius bei žurnalus. Tai mano darbo įnašas Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 31-mųjų metų garbei atžymėti.

Aš ir toliau nenutrūkstantai gerinsiu klubo - skaityklos veiklą, kad ji pilnai atitiktų savo vardą ir patenkintų apylinkės gyventojų kultūrinius poreikius.

P. Gilvydis,

Šimonių valsčiaus, Migonių kaimo klubo - skaitykl. vedėjas

Už žemės ūkio pakėlimą

Dabartinis pokarinis laikotarpis partija ir vyriausybė deda visas pastangas žemės ūkio pakėlimui. Reikalinga, kad kuo greičiau būtų įvykdytas IV-sis stalininis penkmetis ir, kad vis daugiau ir daugiau duonos gautų mūsų tėvynė.

Aš, dirbdamas Kupiškio MTS traktorininku, tą puikiai suprantu. Ardamas kooperatinės ir pavienių valstiečių žemės, aš stengiuosi, kad mano darbas būtų kuo geriau atliktas, kad juo liktų visi patenkinti.

Artinantis 31-sioms Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos metinėms, aš buvau išpareigojęs šventės garbei suarimo planą perviršyti. Ardamas Viesintų valsčiaus kolektyvinio ūkio „Raudonoji Vėliava“ žemę, to paties valsčiaus kooperatinę žemę, bei pas individualinius valstiečius, Spalio garbei rudens arimo planą įvykdžiau 130 proc.

Šią šventę švenčiant aš, kaip ir daugelis Tarybų Lietuvos traktorininkų, bei fabrikininkų ir ūkinių dirbančiųjų, pasižadau ateltyje su dar didesniu užsidegimu ir energija įsijungti į socialistinio darbo barą. Nuolat sieksiu didesnių darbo rodiklių, nes aš žinau, kad mano darbo vaisiai eina liaudies gerovei, mano tarybinės tėvynės galios sustiprinimui.

A. Zakarevičius,

Kupiškio MTS traktorininkas

Anksčiau

Buržuazinė Lietuvos valdžia darbo žmonių buitinius - kultūrinius reikalus kreipė visai mažą dėmesio. Tą liudija gyvi faktai. Dabartinėse Kupiškio apskr. ribose Smetonai valdant tebuvo 1 gimnazija ir 1 progimnazija, kurias lankė apie 1.000 moksleivių. Mokėsi daugiausiai tik buožių ir dvarininkų vaikai. Saugusių progimnazijų nebuvo nė vienos. Pradinių mokyklų buvo priskaitoma iki 40. Klubų - skaityklų smetoniniais laikais kaimas nežinojo.

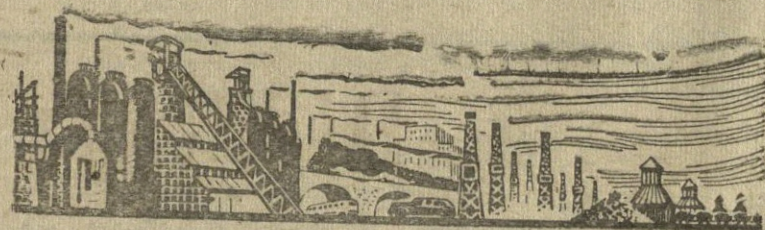
Smetonai valdant Lietuvą, Kupiškėje buvo tik 1 kinoteatras su stacionaru.

Kupiškėnai ir valsčių gyventojai buržuazinės santvarkos metu nė negalvojo apie radio mazgas.

Ypatingai mažą dėmesį Smetonos valdžia kreipė sveikatos reikalams. Darbiui ir neturtingiesiems gydymas buvo sunkiai prieinamas. Už gydymą ligoninėse ar ambulatorijose buvo įmamas gana aukštas mokestis. Sveikatos įstaigų tinklas visai nebuvo išvystytas. Kaimo vietovėse nė negalvota apie įrengimą gydymosi punktu.

Vokiškoji okupacija paliko daug žlaurių pėdsakų Kupiškėje. Elektrinės, įrengimai buvo okupantų išgrobstyti.

Vokiečiai Kupiškio miesto centre murinius namus išgriovė, palikdami griuvėsių krūvą, kas miestui teikė blaurų vaizdą.

J. Žalnierūnas

Kupiškėnai visais laikais kovojo už Tarybų valdžią

„Stalino Keliu“ redakcija, norėdama savo skaitytojus geriau supažindinti su kupiškėnų kova už darbo liaudies laisvę nuo 1918 m. iki smetoninės reakcijos siautėjimo galo, spausdina pogrindinio draugo Žalnierūno atsiminimus.

Šiame numeryje telpa medžiaga apie audringuosius 1918 - 1919 m. m. Kupiškėje ir apie tuometinius vietos Tarybų valdžios organizatorius.

1918 m. pradžioje į Kupiškį atėjo žinia apie Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos pergalę Rusijoje. Kupiškėnai tuo buvo gerokai nustebinti. Aišku, Kupiškėje tuo metu valdžią savo rankose turėjo vokiečiai ir susiorganizavusi buržuazinė apskrities taryba. Tačiau ir tada viename mitinge išstojo ideologiniai - politiniai stiprus bolševikas Kirsukas (nuo Skapiškio) ir susirinkusiems kupiškėnams papasakojo teisybę apie įvykius Rusijoje.

Daugelis susirinkusiųjų Kirsukui karštai pritarė.

Nuo to ir prasidėjo revoliucinis darbas Kupiškėje. Išaugo vietos bolševikų gretos. Jos ruošėsi sukilimui.

Vieną tamsią 1918 m. lapkričio mėn. naktį Kupiškio ir jo apylinkės darbo žmonės sukilo. Jie išvaikė buržuazinius komitetus, jų tarybą ir miliciją. Netrukus į Kupiškį atėjo ir Raudonosios Armijos 2-ji latvių šaulių divizija, kuri vietos bolševikams užtikrino kurybinį darbą. Buvo

sukurta Kupiškio apskrities revoliucinis vykdomasis komitetas su liaudies maitinimo, socialinio aprūpinimo, liaudies sveikatos apsaugos, justicijos, liaudies švietimo ir žemės ūkio skyriais. Be to, įsisteigė karinis komisariatas, miesto vykdomasis komitetas ir kitos įstaigos, kurioms vadovavo komunistai.

Visam Kupiškio apskrities tarybinio ir partinio aparato darbui vadovavo revoliucinio vykd. komiteto pirm. drg. Rekašius. Tai buvo žmogus su dideliu išsilavinimu, su didele erudicija. Jis tankiai išstodavo su politinio turinio pasakaitomis visuomenei. Vėliau Tarybų Lietuvos laikinoji vyriausybė jį atsaukė į Vilnių dar atsakingesniam darbui.

Tuomet į drg. Rekašiaus vietą buvo paskirtas apskrities socialinio aprūpinimo skyriaus komisaras Justas Valiukas, kuris iš pradžios buvo politiniai silpnas, bet

vėliau tapo apsišvietusiu revoliucionieriumi. Dirbdamas savo ankstyvesniame darbe, Valiukas pasižymėjo kaip atidus ir kruopštus darbuotojas. Tvarkydamas apskrities darbą, jis pasižymėjo kaip puikus ūkinis vadovas tuometinėse sąlygose. Valiukas irgi nekartą kalbėjo į liaudį, o ypač įspūdingą kalbą pasakė Raudonajai Armijai evakuojant Kupiškį 1919 m. Kiek man žinoma, Valiukas tuomet iš Kupiškio išėjo su pasakutiniaisiais raudonarmiečių daliniais.

Karo komisaro pareigose dirbo kupiškėnas Petras Pajarskas. Jis buvo vienas iš labiausiai užsigrūdusių Kupiškio apskrities bolševikų revoliucinio veikimo staže. Pajarskas įgavo užsigrūdinią Rygoje. Tai buvo nepaprastai drąsus žmogus ir mėgdavo susitikti su priešais atviroje kovoje. Tarp kitko, tenka paminėti didelės drąsos ir rizikingumo Pajarsko

organizuotą antpuolį ant Pavenėžio kalėjimo, kur baltagvardiečiai kalino Kupiškio apskrities milicijos vadą Žebrauską. To antpuolio pasėkoje Žebrauskas buvo išlaisvintas. Eidamas savo pareigas, drg. Pajarskas pasižymėjo kaip budrus bolševikas. Jis mokamai organizavo stambaus kontrarevoliucionierių susirinkimo dalyvių suėmimą viename Kupiškio apskrities kaime. Tuomet jis pirmas su ginklu rankoje įbėgo į kambarį ir sušuko: „rankas aukštyti!“. Kontrarevoliucionieriai išsigando ir pasidavė.

Vėliau Pajarskas visą laiką dirbo pagrindžio darbu, už ką ilgus metus sėdėjo Kauno sunkiųjų darbų kalėjime.

Tenka atžymėti ir bolševiką Žygą, kuris dirbo justicijos skyriaus komisaru. Pirmiausiai Žygą sutvarkė kalėjimą. Kartą jis pasiūlė mane ir paskyrė kalėjimo komendantu. Po to, sudarė tardymo komisiją, kuriai pir-

I LAIME NEŠIM, LIETUVA, TAVE!

Dabar

Išvijus vokiškuosius grobius, Kupiškio apskrityje kultūros — švietimo srityje daug ko atsiekta. Veikia 3 pilnos gimnazijos, kurias lanko 1.606 mokiniai ir 8 progimnazijos su 583 mokiniais. Kupiškyje atidaryta suaugusių gimnazija ir neakivaizdinė gimnazija atsakingiems partiniams bei tarybiniams darbuotojams. Pradinių mokyklų turime 68. Jose mokinių skaičius siekia iki 4.845. Įrengti 66 klubai-skaityklos ir atidarytos 6 bibliotekos.

Mieste kapitaliniai atremontuoti kinoteatras su 2 stacionariais. 3 valsčiai turi nuolatinius kinoteatrus. Veikia kilnojamas kinas.

Plečiamas radio mazgų tinklas. Kupiškio miestas ir 5 apskrities valsčiai turi radio mazgus.

Sveikatos srityje atsiekti milžiniški laimėjimai. Naujai įrengta 40 lovų apskrities ligoninė. Veikia miesto poliklinika ir 5 ambulatorijos valsčiuose. Gelažuose, Surdegyje ir Palėvenėlėje atidaryti felčerų — akušerių punktai. Atidarytas Rentgeno kabinetas, laboratorija, sanitarinė epideminė stotis. Viešintose įsteigta nauja vaistinė. Nemažas skaičius apskrities ligonių buvo pervežti į Vilnių sanitarinės aviacijos lėktuvais.

Šiomet naujai atstatyta elektarinė ir paleista į darbą.

Viršydami gamybos planus sutinkame Didįjį Spalį

Mūsų valstybinio malūno ir lentpiuvės kolektyvas atkakliai kovoja už penkmetinio plano įvykdymą per 4-rius metus. Mūsų įmonė iki š. m. spalio mėn. 1 dienos davė valstybei 7,4 tūkstančio rublių pelno virš plano.

Aš jau daugiau kaip metai dirbu milų vėlimo cecho vedėju. Savo pareigas stengiuosi visuomet atlikti kuo geriau ir stipriau. Prisipažinsiu, iš pradžių darbas ėjo ne taip, kaip reikėjo. Truko patyrimo. Bet toliau dirbdamas vis savo patyrimą gilinau. Pastebėjus mašinose kad ir nedidelį sugedimą, tuojau imdavausi tos ar kitos detalės sutvarkymo. Milų vėlimo mašinų tvarkingumas ir pilnas darbu apkrovimas leido man prieš laiką įvykdyti metinį planą. Jį 100 proc. įvykdžiau dar šių metų birželio mėnesį.

Dabar jau įvykdžiau pusę metinės normos 1949 metų sąskaiten.

Šiandien, švenčiant didžiąją mūsų pačiosios tarybinės šalies darbo žmonių šventę, 31-sias Spalio socialistinės revoliucijos metines, aš pasižadu ir ateityje dar sąžiningiau atlikti savo darbą. Ir toliau kovosiu už penkmetinio plano įvykdymą per 4-rius metus, nes aš žinau, kad dirbu savo liaudžiai.

J. Juknevičius,

Subačiaus valstybinio malūno milų vėlimo cecho vedėjas

Ginsiu darbo žmonių reikalus

Dar smetoninio režimo laikais aš galvoju apie Didžiąją Spalio socialistinę revoliuciją, kuri išlaisvino dešimtis milijonų darbo žmonių, kuriuos taip širdingai laukė ir mūsų apskrities varguomenė.

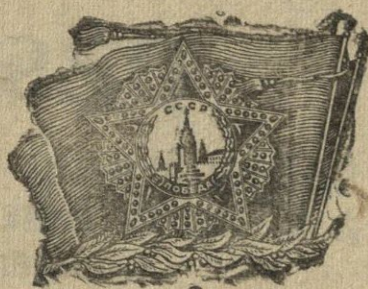
Ir štai 1940 metų karštą vasarą išsipildė mūsų noras: truko smetoninio režimo pandėčiai — mus išvadavo. Lietuvos darbo žmočių pasuko į naujo gyvenimo kelią broliškių tarybinių tautų šeimoje. Dabar jau nebebuvo ko bijoti, kad atvažiuos anstolis ir išvays iš namų arba atims paskutinę karvutę. Nuo pirmųjų Tarybų valdžios įsikūrimo dienų mano vyras stėjo dirbti į Kupiškio žemės ūkio vartotojų kooperatyvą. Jau buvom bepradeda gyventi, bet štai tas nelauktasis knras. Hitlerinė Vokietija, nepaskelbus karo, klasingai užpuolė Tarybų Sąjungą... Prasidėjo tos baisiosios dienos. Užėjo vokiečiai. Vakarais girdėdavosi ilgios kulkosvaidžių serijos, kurios versdavo šimtus tarybinių žmonių į žudymo duobes. Kartu su kitais tarybiniais aktyvistais, ir mano vyras tapo vokiškųjų budelių auka. Tačiau mūsų pasiryžimo niekas nepalaužė. Karėiai kentėdami laukėme, kada sugrįš Raudonoji Armija.

Šiandien, sutinkant Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 31-sias metines, aš dar tvirčiau stoisu prie Spalio revoliucijos užkariaujanų sustiprinimo ir neapvilsiu darbo žmonių pasitikėjimu išrenkant mane į apskrities Tarybos deputatus.

O. Tauginienė

Kupiškio apskrities darbo žmonių Tarybos deputatas

1948

Balys Šiaurys

REVOLIUCIJOS KARIAI

Per snagių lietu, speigo kirtį,
Per Nevos balzganus rukus
Mačiau, „Aurora“ svaidė mirtį,
Mačiau sukylančius pulkus.

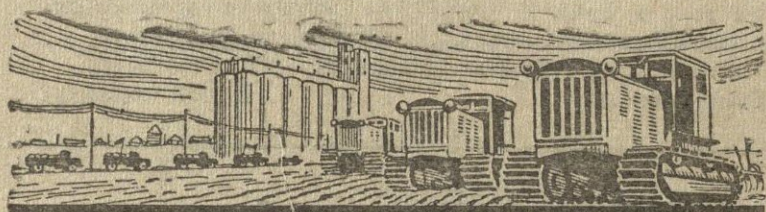
Tai jie kova ryžtinga savo,
Į laisvę keldami tautas,
Šlovingą kelią pražygiavo,
Baltųjų mušdami gretas.

Tai jie prikėlė iš griuvėsių
Tėvynę rytmečiuos naujuos.
Jų vardą mes visad minėsime
Šalies atstatymo darbuos.

Klaipėdos laivų remonto gamykloje dirba kalvis stachanovininkas drg. Mišeikis, įvykdyęs tris metines normas. Dabar jis kasdien įvykdo gamybos uždavinį 260-300 proc. Drg. Mišeikis išpareigojo iki 31 Spalio revoliucijos metinių įvykdyti penkmečio uždavinį.

Nuotraukoje: kalvis Stasys Mišeikis.

mininku pastatė bolševikų Sasnauską Joną iš Aukštupėnų. Ši komisija teisingai pertardė visus suimtuosius ir daugelį jų paleido, palikdama tik aiškius Tarybų valdžios priešus. Žygas, Sasnauskas ir aš įvedėme tvarką kalėjime. Tuomet buvo pravaista vietinio liaudies teismo reforma pagal Rusijos teismus. Netrukus žmonės pradėjo eiti registruotis į justicijos skyrių. Deja čia nebuvo metrikacijos knygu. Tuomet Žygas jas atėmė iš klebono Bajorinio ir įvedė tikslingą gyventojų įskaitą. Per trumpą Tarybų valdžios gyvavimo Kupiškyje laikotarpį justicijos skyriuje buvo apiformintos 2 civilinės jungtuvės, kas tuo laikui buvo didelė naujiena.

Pasitraukus Raudonajai Armijai, Žygas pasišalino į Žemaitiją.

Apskrities partijos komiteto sekretoriumi dirbo Genė Jankunaitė iš Laukmėniškių

kaimo (dabar Aukštupėnų valsčiaus). Drg. Jankunaitė buvo gerai politiniai išsilavinusi ir išsimokslinusi. Save vadino Marinskajos slapyvarde. Pamenu kaip darbščia ir atsidasvusią partijos darbuotoją. Vėliau Jankunaitė išvyko į kaimą, kur dirbo pogrindinį darbą, palaikydama ryšius su Lietuvos ir Baltarusijos Komunistų Partijos (bolševikų) Centro K-tu Minske. Tankiai pereidinėjo Baltarusijos TSR sieną, bet vėliau pakliuvo į lietuviškosios buržuazinės žvalgybos pinkles. Po to, šiaip taip išbėgo į Tarybų Rusiją ir apsigyveno Maskvoje.

Tarp kitų apskrities vadovų, aš su pagarbos jausmu prisimenu drg. Dubrindytę, Kupiškio revoliucinio komiteto sekretorių. Ji buvo nepartinė bolševikė, bet dirbo su jaunu atkaklumu ir energija. Naudodamasi savo didele išsilavinimu, drg. Dubrindytė labai daug padėjo Tarybų valdžios kurimuisi Kupi-

kyje.

Vėliau ji, kiek žinau, slapstėsi Kaune.

Kupiškio valsčiaus, Pupočių kaimo valstietis Baltušis užėmė miškų ir žemės ūkio komisaro pareigas. Gyvendamas Rygoje ir kituose didesniuose miestuose, jis įgijo revoliucinį užsigradinimą. Šiaip buvo žmogus darbštus, tylus būdo, plataus sąmojaus. Jis buvo ypač populiarius darbo žmonių tarpe, nes niekad neatmesdavo jų prašymų bei pareiškimų, o juos visuomet sprendavo su bolševikišku teisingumu.

Apskrities milicijos vadu buvo paskirtas drg. Žebrauskas, paeinantis iš Tauragės miesto. Jis buvo menko ideologinio išsilavinimo, bet turėjo gero organizatoriaus savybes. Žebrauskas mokamai organizavo milicijos būrius Kupiškio mieste ir apskrities valsčiuose. Miesto milicijos viršininku Žebrauskas paskyrė Alfonsą Žalnierianą, kuris

tuojau sudarė būrį energingų vyrų — milicininkų. Milicija pavyzdinčiai palaikė viešąją tvarką ir saugojo piliečių laisvę bei neliečiamumą. Milicijos ir asmeniškai Žebrausko pastangomis buvo susekta ir suminta plėšikų gauja, kuri Druonų kaime buvo padariusi daug plėšimų ir kankino valsčius. Karo revoliucinio triūno sprendimu ši gauja buvo sušaudyta.

Baltagvardiečiams besitariant, Žebrauskas vėl pasitraukė į Tauragę. 1926 m., seimo rinkimų metu, viename mitinge teko su Žebrausku susitikti, bet po to jo niekur nebe mačiau.

Aktyvus revoliucionierius buvo Povilas Mikalauskas, kuris dirbo miesto vykdomojo komiteto pirmininku. Jis buvo gerai klasiniai susipratęs tarybinis darbuotojas.

Aš Mikalauską gerai pažinojau, nes dirbau jo vadovaujamoje įstaigoje raštininku. Jis visus interesantus nuolat

agitavo ir mes jį vadindavome „amžinu oratorium“. Jei interesantų nebudavo, tai užtekavo keleto žodžių, kad Mikalauskas ir mums pradėtų drožti ilgą agitacinę kalbą.

Raudonajai Armijai pasitraukus, Mikalauską pasigavo lietuviškieji baltagvardiečiai ir, majoro Rekalos įsakymu, sušaudė prie Druonų kaimo.

Medicinos studentas Kraičikas dirbo apskrt. liaudies sveikatos apsaugos skyriaus komisaru. Drg. Kraičikas ypatinga visuomenine veikla nepasižymėjo, bet atsidasvusiai dirbo savo srityje. Vėliau pasitraukė į Tarybų Rusiją.

Vienas iš pirmųjų Kupiškio revoliucionierių buvo Tomas Vizgirtas, gimęs ir užaugęs Kupiškyje. Jis dar prieš Didįjį karą išvyko į Rusiją, kur dirbo fabriko darbininku, dalyvavo streikuose, susiprato klasiniai. Grįžęs atgal į Kupiškį, pasižymėjo kaip pulkus kalbėtojas.

(B. d.)

UŽSIENIO ŽINIOS

Užsienio atgarsiai ryšium su draugo J. V. Stalino atsakymais „Pravdos“ korespondentui

JAV

NIUJORKAS, XI. 2 d. (TASS). Amerikos spauda tebekomentuoja draugo Stalino atsakymus „Pravdos“ korespondentui.

Laikraščiai nepalieka savo bergždžių mėginimų ginčyti Stalino pateiktus faktus apie tai, kad Vakarų didžiosios valstybės laužo susitarimus padėčiai Berlyne sureguliuoti. (ELTA).

Indija

DELI, XI. 2 d. (TASS). Indijos spauda tebekomentuoja draugo Stalino atsakymus „Pravdos“ korespondentui. Laikraštis „Neišn“ vedamajame straipsnyje sveikina draugo Stalino pasisakymus už taiką prieš karo kurstytojus. „Milijonams žmonių, — rašo laikraštis, — Stalino žodžiai apie taikos jėgas yra panašūs į gaivinantį vėją slegiančioje karo propagandos atmosferoje“.

Laikraštis „Džai Hind“ vedamajame straipsnyje rašo: „Stalinas savo atsakymuose „Pravdos“ korespondentui at-

dengė pavojingą Vakarų didžiųjų valstybių diplomatijos taktiką, provokuojančią naują pasaulinį karą“. Laikraštis smerkia Jungtines Valstybes ir Angliją, „sabotuojančias taikingą Berlyno konflikto sprendimą“.

Laikraštis „Hindu“ vedamajame straipsnyje antrašte „Stalino pareiškimas“ rašo: „Iš Stalino atsakymų „Pravdos“ korespondentui mes su ypatingu pasitenkinimu priimame jo tvirtą įsitikinimą, kad taikos jėgos sutriumfuos užkertant kelią naujam pasauliniam karui“. (ELTA).

Suomija

HELSINKIS, XI. 1 d. (TASS). Komentuodamas draugo Stalino atsakymus „Pravdos“ korespondentui, „Vapaa Sana“ rašo: „Stalino atsakymų negalima interpretuoti kitaip, kaip išpėjimą karo kurstytojams... Stalino atsakymai taip pat yra išpėjimas tiems mūsų šalies sluoksniams, kurie, prisidengę „neutralumo“ kauke, tebevaro savo intrigas su vakariniais karo kurstytojais“.

Sukilimas Pietų Korėjoje

PCHENJANAS, XI. 3 d. (TASS). Pchenjano radijo pranešimu, sukilėliai prieš marionetinės „vyriausybės“ režimą sėkmingai toliau vykdo gink-

lotus veiksmus. Mušiai vyksta svarbiausiose rajonuose apie Josu, o taip pat Sunčano rajone. (ELTA).

Padėtis Pietų Korėjoje

PHCENJANAS, XI. 1 d. (TASS). Pchenjano radijo pranešimu, Josu miesto gyventojai, sukilusieji prieš Pietų Korėjos marionetinės „vyriausybės“ režimą, spaudžiami Li Sin Mano kariuomenės, išeina į kalnus arti miesto. Li Sin Mano kariuomenės ir policijos

būrių, dalyvaujančių slopinant liaudies sukilimą, sudėtyje veikia amerikiečių patarėjai. Karo operacijose dalyvauja amerikiečių lėktuvai. Josu mieste sudeginti sandėliai ir gamyklos; gatvės paverstos griuvėsiais. (ELTA).

Dėl JAV kompartijos lyderių teismo

NIUJORKAS, XI. 2 d. (TASS). Federalinis teisėjas Medina vakar teisme pareiškė, kad JAV komunistų partijos 12 lyderių teismas prasidės lapkričio mėn. 15 d.

Gynyba nurodė, kad likusio iki lapkričio mėn. 15 d. laiko nepakanka paruošti šiai bylai.

Gynyba taip pat pažymėjo, jog apie procesą sukuriama antikomunistinė isterika.

Tačiau teisėjas paliko galioti jo priimtą nutarimą. (ELTA).

Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika paskyrė savo ambasadorių Tarybų Sąjungoje

PCHENJANAS, XI. 2 d. (TASS). Laikraščiai paskelbė pranešimą, kad Diu Jen Ha paskirtas Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos ambasadoriumi Tarybų Sąjungoje. (ELTA).

Kanados lėktuvai siunčiami Gomindaninai vyriausybei

OTAVA, XI. 2 d. (TASS). Kanadien Pres agentūros pranešimu, Kanados vyriausybė parengė pasiuntimui į Kiniją 60 lėktuvų, kaip dovaną Kanados karinių tiekimų Čan Kai-ši vyriausybei, apimančių 200 bombonešių. (ELTA).

Atsistatydino Kinijos vyriausybė

LONDONAS, XI. 3 d. (TASS). Reuterio agentūros Nankino korespondento pranešimu, Kinijos kabinetas, vadovaujamas ministro pirmininko Ven Ven-hao šiandien atsistatydino. (ELTA)

Dirbsiu dar našiau

Nelengvas darbininkų gyvenimas buvo smetoniniais laikais. Šluostydami karštą prakaitą, susėdę ant griovio kranto, mes, grioviakasiai, galvodavome apie sunkią darbininko padėtį. Dirbom nuo saulės tekėjimo iki nusileidimo, pajamos buvo nedidelės, nors namuose laukė žmona ir 8-tas vaiku...

Tik 1940 m., po išvadavimo, aš, kaip ir daugelis kitų bežemių, gavau žemės. Dabar jau nebereikėjo eiti pas buožes kasti griovių ir laukti iš jų taip sunkiai uždirbto atlyginimo. Dirbome, stengėmės kuo labiau išpurenti savo žemelę...

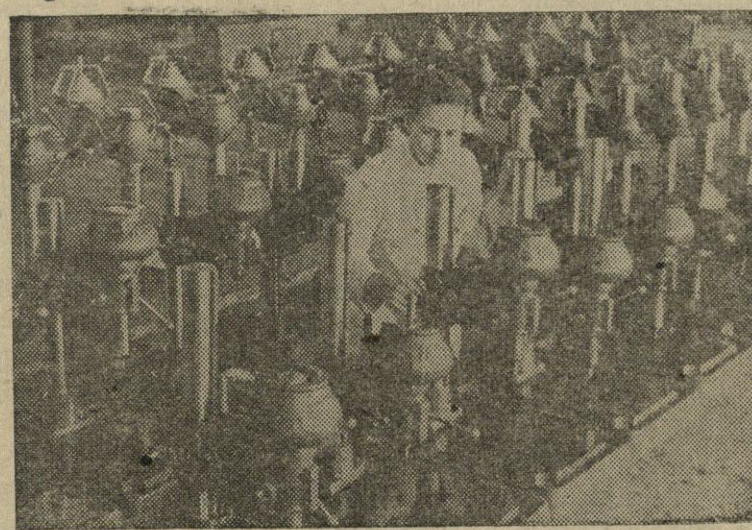
Bet vėl sužvangėjo ginklai: klatingieji hitlerininkai, nepaskelbę karo, užpuolė mūsų šalį. Užėjo tos baisios dienos, kokių istorija dar nebuvo regėjusi. Kaip daugelį kitų naujakurių, taip ir mane tada areštavo. Naktimis hit-

lerininkų batlaižiai ateidavo prie kalėjimo ir iššaukdavo draugus, pasmerktus sušaudymui. Jie žuvo už tai, kad mes gyventume ir tęstume jų pradėtą kovą. Vargais negalais, išėjęs iš kalėjimo, susirėšau su tarybiniais partizanais ir vedžiau kovą dėl bendro liaudies reikalo. 1944 m. tarybiniai kariai išvijo hitleriškuosius vokiečius iš mūsų teritorijos.

Pirmomis išvadavimo dienomis aš vėl ėmiausi atstatomojo darbo.

Dabar aš dirbu Kupiškio pramkombinate ir savo užduotį visuomet įvykdu virš plano. Šandieną, švenčiant Didžiosios Spalio socialinės revoliucijos 31-ąsias metines, aš pasižadu dirbti dar geriau.

A. Sasnauskas,
Kupiškio pramkombinato darbininkas

„Žalgirio“ staklių gamybos kolektyvas išpareigojo įvykdyti metinės gamybos planą iki Spalio 31 metinių. Savo išpareigojimą gamyklos darbininkai garbingai įvykdė. Metinė programa jau įvykdyta. Nuotraukoje: A. Mišakovas patikrina SN — 12 staklių partiją. L. Šapiro nuotrauka ELTOS fotokronika

Sportas

Kupiškyje įvyko apskrities profsajungų — komjaunimo krosas. Krosą atstovavo keturios komandos: Svėdasų gimnazijos, Subačiaus gimnazijos, Kupiškio gimnazijos ir „Žalgirio“.

Individualinėse varžybose 500 m bėgimą mergaičių grupėje laimėjo Sorokaitė (Subačius), nubėgusi per 1:43,2 min. 1.000 m bėgimą laimėjo Mudcauskaitė (Svėdasai), išbėgusi toli per 3:37,4 min. Atkaklos varžybos vyko berniukų grupėje. 1.000 m bėgime gėliausį laiką parodė Adomaitis (Subačius), išbėgęs per 3:07,1 min. ir 3.000 m bėgime pirnuoju atbėgo Žitukas (Kupiškis) per 11:33 min.

Šie keturi geriausi Kupiškio apskrities bėgikai spalio mėn. 17 d. Vilniuje varžėsi

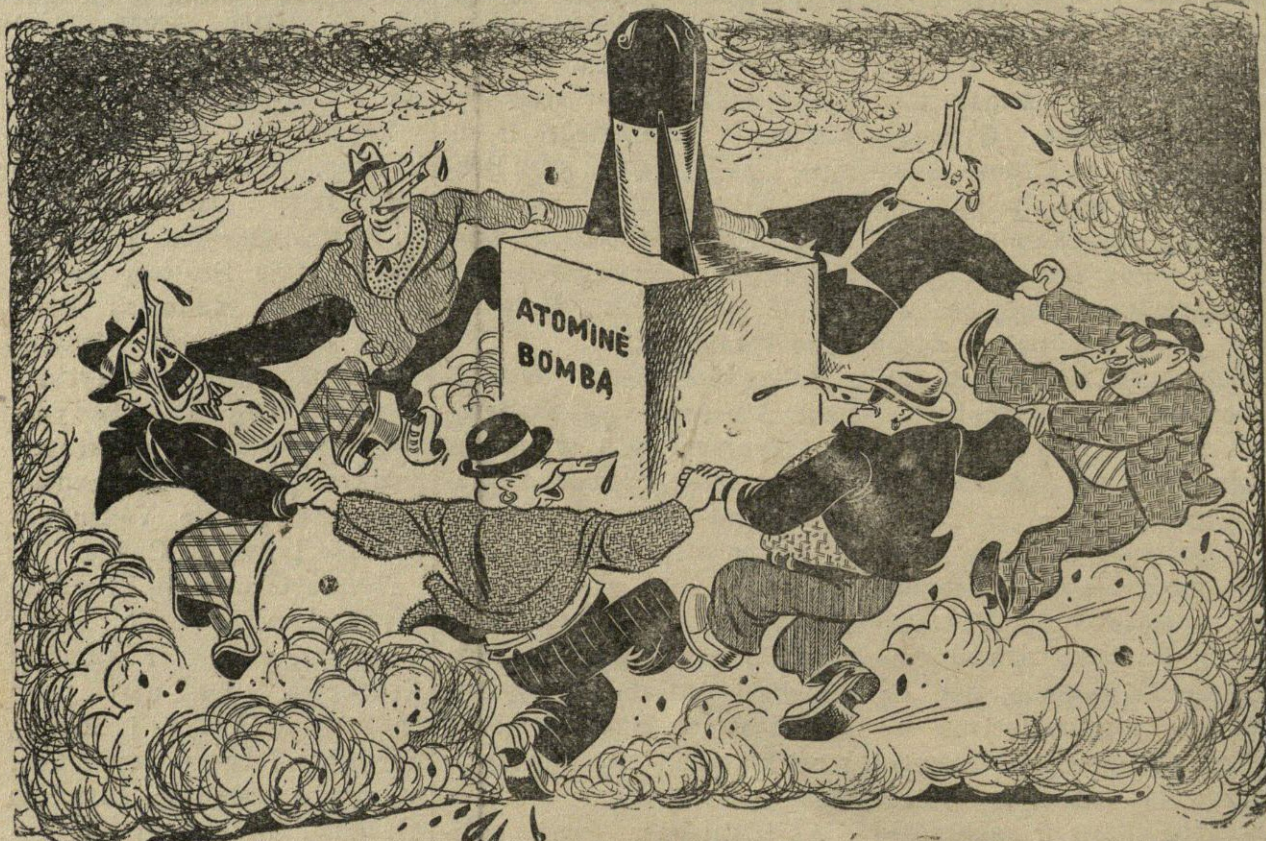
respublikiniame profsajungų — komjaunimo krose.

Subačiaus gimnazijoje įsteigė sporto būrelis, į kurio eiles įstojo 151 sportininkas. Būreliui vadovauja mokyt. Alekna. Būrelio pirmininku išrinktas Gromulas, sekretorium — Drilingas.

Spalio mėn. 31 d. Kupiškio gimnazijos centrinių namų salėje įvyko Kupiškio gimnazijos mokytojų stalo teniso turnyras, skirtas Didžiojo Spalio 31-jų metinių garbei.

Pirmą vietą iškovojo mokytojas Markevičius, antrą — mokytojas Vaitieka, trečią — mokytojas Opulskis.

Atsakingas redaktorius A. DAGELIS

Karo kurstytojų suktinis